

ІНТЕГРОВАНІЙ КУРС «МИСТЕЦТВО»

(Інтеграційний компонент - музичне мистецтво

1-4 класи)

Програма розроблена відповідно до Державного стандарту початкової загальної освіти в галузі «Мистецтво», що включає змістові лінії (основні види мистецтв): музичне, візуальне (образотворче), хореографічне, театральне, екранне. У зміст домінуючих ліній – музичного та образотворчого мистецтв інтегруються елементи інших змістових ліній синтетичних мистецтв. Програма спрямована на формування в учнів основ цілісної художньої картини світу, вона побудована на засадах інтеграції і втілює основний зміст предметів «Музика» та «Образотворче мистецтво»

МЕТА загальної початкової мистецької освіти: у процесі сприймання творів вітчизняного та зарубіжного мистецтв і практичної художньої діяльності формувати в учнів особистісно-ціннісне ставлення до дійсності та мистецтва, розвивати загальні та спеціальні здібності, художньо-образне мислення, стимулювати творчий потенціал особистості, формувати базові компетентності і здатність до художньо-творчої самореалізації, виховувати потребу в духовному самовдосконаленні.

ЗАВДАННЯ:

навчальні:

- засвоєння початкових знань, елементарних уявлень і понять про види та жанри мистецтв, особливості художньо-образної мови музичного та візуального мистецтв у взаємозв'язках із синтетичними мистецтвами (хореографією, театром і кіномистецтвом);
- розширення художньо-естетичного досвіду, опанування елементарними художніми вміннями та навичками практичної діяльності;
- набуття початкового досвіду створення художніх образів у процесі власної елементарної творчості;

виховні:

- виховання в учнів естетичного ставлення до дійсності та емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва;
- виховання елементарних світоглядних уявлень і ціннісних орієнтацій, розуміння учнями зв'язків мистецтва з природним і культурним середовищами, життєдіяльністю людини, сучасною технікою, засобами масової інформації;
- виховання здатності сприймати, інтерпретувати та оцінювати художні твори, висловлювати особистісне ставлення до них, аргументуючи свої думки та оцінки;
- виховання художніх інтересів, смаків, морально-естетичних ідеалів, потреб у художньо-творчій самореалізації та духовно-естетичному самовдосконаленні відповідно до вікових можливостей;

розвивальні:

- збагачення емоційно-почуттєвої сфери;
- розвиток художніх та загальних здібностей;
- стимулювання художньо-образного мислення, проявів уяви та інтуїції;
- формування універсальних якостей творчої особистості.

Навчальна діяльність учнів з дисциплін художньо-естетичного циклу у початковій та основній школі можуть проводитись у різних формах окрім письмових (запис учнями будь-якої інформації зі слів учителя чи з дошки, контрольних, самостійних робіт, написання рефератів), які спричиняють додаткове недоцільне навантаження учнів. Примусове ведення учнями зошитів, виконання письмових домашніх завдань є недоцільним і несприятливим для організації творчої мистецької діяльності.

Тематична структура курсу

Тематика	Кількість годин
Музичне мистецтво-1 клас «Абетка мистецтв»	35 годин, 1 година на тиждень, із них 4 години – резервний час
Тема 1. Краса навколо нас Тема 2. Мистецтво – чарівне вікно у світ Тема3. Загадки художніх мов. Тема 4. Як митці створюють красу	8 год. 8 год. 11 год. 8 год
Музичне мистецтво-2 клас «Краса довкілля в мистецтві»	35 годин, 1 година на тиждень, із них 4 години – резервний час
Тема 1. Пори року й народні свята Тема 2. Мистецтво і рукотворний світ Тема3. Бринить природи мова кольорова Тема 4. Образи рідної землі	8 год. 8 год. 11 год. 8 год
Музичне мистецтво-3 клас «Образ людини в мистецтві»	35 годин, 1 година на тиждень, із них 4 години – резервний час
Тема 1. Мистецькі мандри казкових персонажів Тема 2. Комічні та фантастичні образи Тема3. Легендарні герої в мистецтві Тема 4. Краса людської духовності	8 год. 8 год. 11 год. 8 год
Музичне мистецтво-4 клас «Світ у мистецьких шедеврах »	35 годин, 1 година на тиждень, із них 4 години – резервний час
Тема 1. Мій мальовничий світанковий край Тема 2. Ми діти твої, Україно! Тема3. Подорожі країнами і континентами Тема 4. Дзвони минулого, шляхи майбутнього	8 год. 8 год. 11 год. 8 год

РЕКВІЗИТИ ПРОГРАМИ

Мистецтво- **1 клас** . Укладачі: Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н.Очеретяна, В.Рагозіна / «Мистецтво та освіта», №1(43),2007р.-с.17

Мистецтво-**2 клас** . Укладачі: Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н.Очеретяна, В.Рагозіна / «Мистецтво та освіта»,№2(44), 2007р.-с.12

Мистецтво-**3 клас**. Укладачі: Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н.Очеретяна, В.Рагозіна / «Мистецтво та освіта», №3(45),2007р.-с.12

Мистецтво-**4 клас**. Укладачі: Л.Масол, Е.Белкіна, О.Оніщенко, Н.Очеретяна, В.Рагозіна / «Мистецтво та освіта»,№4(46), 2007р.-с.13

ДОДАТКОВІ ПІДРУЧНИКИ ТА ПОСІБНИКИ

1. Левченко Є., Крук Т. МИСТЕЦТВО 1-4кл.: педагогічно-програмний засіб (ППЗ) освітніх галузей «Мистецтво» та «Естетична культура» - ПП «Контур плюс», 2007р.
2. Масол Л.М. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Пос. для вчителів / Л.М.Масол, О.В.Гайдамака, е.в.Белкіна, О.В.Калініченко, І.В.Руденко. – Х.:Веста: Видавництво «Ранок», 2006.
3. Рагозіна В.В., Руденко І.В. система творчих завдань на уроках мистецтва у 1 класі. За програмою інтегрованого курсу «Мистецтво»: Навч.-метод.посіб. - Тернопіль: Навч.кн. - Богдан, 2010.
4. Букреева Г.Б. Цікава музика. Музично-дидактичні ігри. Навч. посіб. для учнів початкової школи – Тернопіль: Навч.кн. – Богдан, 2003
5. Светличная Л.В. Сказка о музыке: обучение нотной грамоте в детском саду и начальной школе. М.: ТЦ Сфера, 2003.
6. Ланцюженко З.Д., Школьник С.Я., Бешапошнікова Т.В. Музично-ритмічні хвилинки та розпіванки для дітей. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006.

1 клас

ОСНОВНІ ВМІННЯ І НАВИЧКИ, ЯКІ ПОВИННІ БУТИ СФОРМОВАНІ В УЧНІВ

1 клас «АБЕТКА МИСТЕЦТВ»		
I семестр	Тема 1. Краса навколо нас	- Учень - має уявлення про здатність музики виражати різні настрої; - визначає настрої різнохарактерних музичних творів; - називає звуки навколишнього середовища; - порівнює шумові й музичні звуки; муз. звуки за їх властивостями, характер мелодичних ліній; - розуміє основні диригентські жести: увага, вдих, початок і закінчення співу; - уміє розрізняти висоту звуків; відзначати її рухом руки; імпровізувати «муз.діалоги», мелодії до віршів, ритмічний супровід; - дотримується правил співу; - розпізнають тембри голосів та найпоширеніших інструментів; - орієнтується в поняттях: звук та його властивості (висота, тривалість, гучність), мелодія, голос, інструмент.
	Тема 2. Мистецтво чарівне вікно у світ	Учень - розпізнає пісню і танець за основними ознаками; - визначає характери і настрої контрастних музичних творів; - порівнює твори одного жанру різних авторів; - оволодіває навичками співу в унісон, елементами кантילени; - розрізняє звучання окремих інструментів (сопілка, бубон, скрипка); - уміє виконувати вступ до пісні та її ритм на дитячих ударних інструментах; - відтворює настрій у мелодіях та ритмах голосом, на інструменті; - передає танцювальними рухами, мімікою жестами різні емоції та почуття, виражені в музиці; - орієнтується в поняттях: пісня, танець, інструментальний супровід, куплет (заспів, приспів)
II семестр	Тема 3. Загадки художніх мов.	Учень - має уявлення про види музичного спектаклю (опера, балет, музична казка); визначає вокальну та інструментальну музику; - розрізняє голоси (жіночі, чоловічі, дитячі, високі, низькі); - розпізнає сольне, інструментальне та оркестрове виконання музичних творів; - висловлює власне емоційне ставлення до прослуханих творів; - виконує пісні у відповідному настрої, характері; - дотримується правил ансамблевого виконання; - створює ритмічні, музичні та пластичні імпровізації; - орієнтується в поняттях: театр, опера, балет, соліст, хор, оркестр.
	Тема 4. Як митці створюють красу	Учень - має уявлення про народну і композиторську музику; - пояснює (з допомогою вчителя) роль композитора і виконавця у творенні музичного образу; - висловлює власне ставлення до музичних творів; - характеризує (з допомогою вчителя) елементи музичної мови (мелодія, ритм, темп, динаміка, тембр); - порівнює музичну мову звуків і візуальну мову образотворчого мистецтва; - виконує пісні, сприймає музичний твір від початку й до кінця; - дотримується правил співу; - орієнтується в поняттях: народна музика, композитор, виконавець, музикант-педагог.

	Загальна кількість годин	Кількість годин на тиждень	Кількість контрольних робіт	Кількість тематичних оцінювань	Дати контрольних робіт
I семестр	16	1	-	-	-
II семестр	19	1	-	-	-
усього	35				

**Календарно-тематичне планування уроків музичного мистецтва у 1 класі
за інтегрованою програмою «Мистецтво» Масол Л.М.**

№	Дата	Тема	Зміст	Примітки
<u>Тема І. Краса навколо нас (елементи муз. мови)</u>				
1		Подорож до країни мистецтв	Зміст: Уявлення про світ, який ми бачимо та чуємо (виявлення і порівняння звуків та візуальних образів у навколишньому світі). Усвідомлення, що мелодія – душа музики (відрізняти їх за характером). П: Звук. Звуки шумові й музичні. Музика. Мелодія. ХТД: «Що потрібно знати, щоб навчитися співати». Музичне вітання на одному звуці. Б.Савельєв «Із чого складається світ». Гра-імпровізація «Подорож до лісу» (добери інтонації, лінії відповідно до характеристики різноманітних образів). СММ: Х.В.Глюк, мелодія з опери «Орфей та Евридика»; В.Косенко «Мелодія» СВМ: П.Пікассо «Голуб миру»	
2		У гості до веселки	Зміст: Уявлення про можливості музики відображати навколишній світ. Визначення висоти звуків (слухання-порівняння і створення-виконання високих і низьких звуків) «Казка про чарівну цифру 7» (елементарне уявлення про звукоряд та ноти) П: Висота звука. Звук і нота. ХТД: Музичні привітання на двох звуках (ЗО-ВІ). Б.Савельєв «Із чого складається світ» (розвиток навичок кантиленного співу). Ю.Рожавська «Сонечко». Гра-імпровізація на високі та низькі звуки. СММ: С.Прокофєв «Дощ і веселка». М.Степаненко «Веселка» СВМ: К.Сомов «Краєвид із веселкою»	
3		Лісові голоси	Зміст: Розвиток уявлення про можливості музики створювати виразні образи, уміння уважно слухати музику, інтерпретувати зміст. Уявлення про тривалість звука. Визначення на слух і ознайомлення з графічним записом довгих та коротких звуків. П: Довгі та короткі звуки (тривалість звука). ХТД: Укр. нар. пісня «Дибби, дибби», Ю.Рожавська «Сонечко». (ЗО-ВІ) Розуміння елементів диригентських жестів. Муз.-ритмічні ігри. Графічне зображення ритму (звуки довгі та короткі) СММ: «Муз. загадки» (порівняння муз. характеристик лісових мешканців за характером мелодії): дятел, білка, їжачок, ведмідь, пташка. СВМ: В.Ватагін «Зображення тварин», «Записки анімаліста».	
4		«Жужужу... я вам казку розкажу»	Зміст: Уявлення про можливості музики відтворювати різнохарактерні образи, розвиток уміння висловлювати власне ставлення до музики. Уявлення про динаміку в музиці. Розрізнення на слух та виконання інтонацій, музичних фраз і творів з різною динамікою. П: Динаміка (гучні і тихі звуки). Форте і піано. ХТД: Поспівка «Тихо –голосно» (з елементами пластичного інтонування); Ю.Михайленко «Біля калиноньки»; І.Білик «Жук». Муз.-дидактичні ігри «Луна» (ку-ку, дін-дон), «Потяг» (зміна гучності: наближається – віддаляється). СММ: М.Римський-Корсаков «Політ джмеля», А.Штогаренко «Метелик», О.Лассо «Луна». Сприйняття крапки, плями, лінії як основних засобів творення форми.	
5.		Тече річка невеличка	Зміст: Уявлення про те, як музика відображає світ природи. Уявлення про тембр, вокальне та інструментальне виконання музики. Визначення характеру музики, тембру. Графічне відтворення музики (характеру мелодичних ліній). П: Характер мелодії. Тембр. Голос та музичні інструменти. ХТД: Укр. нар. пісня «Я маленький пастушок», Ю.Михайленко «Біля калиноньки» (робота над фразуванням, правильним диханням). Імпровізація звуків голосом та на муз. інст., порівняння тембрів (дитячий, народні інструменти, фо-но, баян) СММ: Я.Барич «Коник», В.Косенко «Пасторальна» (арфа), М.Лисенко «Пливе човен» (хор) СВМ: Н.Білокінь «Калина»	
6		Чарівний ляльковий світ	Зміст: Уявлення про те, як музика характеризує різні настрої, розвиток уміння аналізу-інтерпретації музичних образів. Визначення елементів музичної мови (висота, тривалість, динаміка, тембр). П: Пісня. П'єса. ХТД: Укр. нар. пісня «Ходить гарбуз по городу» (спів). Поспівка «Я крокую вгору, я крокую вниз» (з пластичним інтонуванням), (ЗО-ВІ). Гра «Муз. діалоги» (імпровізація інтонацій «запитання» - «відповідь») СММ: П.Чайковський «Нова лялька», «Хвороба ляльки», Л.Колодуб «Лялька співає», Д.Кабалевський «Клоуни». СВМ: З.Серебрякова «Катя з ляльками, П.Сезан «П'єро та Арленкін».	
7		Осінні настрої	Зміст: Ознайомлення з прийомами передачі музично-поетичного образу (жести, рухи) при виконанні народної пісні.	

			П: Узагальнення понять теми (елементи муз. мови). ХТД: Поспівка «Старий бобре». М.Красев «Падає листя» (спів із пластичним інтонуванням), «Ходить гарбуз по городу» (інсценізація) СММ: О.Гречанинов «Осінь до нас прийшла». СВМ: С.Шишко «Пізня осінь».	
8		До країни Мультяндії	Зміст: Уявлення про кіномистецтво, ознайомлення з особливостями жанру мультфільму. Порівняння муз- поетичних та анімаційних образів. П: Кіномистецтво, мультфільм. ХТД: Виконання пісні (за вибором). Гра: «Визнач настроїв і характер музики» (за мелодіями творів, що вивчалися). СММ: Перегляд м/ф «Ходить гарбуз по городу» (порівняння образних мов різних видів мистецтва). Підведення підсумків вивчення теми.	
Тема II. Мистецтво – чарівне вікно у світ				
9		Яскраве коло	Зміст: Уявлення про красу світу в музичних і танцювальних образах. Ознайомлення із жанром танцю, порівняння з піснею. «Троїсті музики» (склад). Скрипка, сопілка, бубон (ілюстрації). П: Танець. Народний танець (гопак, козачок). ХТД: Укр. нар. пісня «Діду, мій, дударик», А.Мігай «Пісенька з дощем». Відтворення пульсу танців, запис і відтворення ритму (бубон або інші інструменти). СММ: «Козачок», «Гопак» у виконанні «Троїстих музик» (розрізняти на слух тембри інструментів). Хореографічні рухи з елементами укр. танців. СВМ: А.Коцка «Гуцулка».	
10		Різні барви у природи	Зміст: Ознайомлення з новими танцювальними жанрами. Бесіда про старовинні танці: полонез, менует (зображення виконавців танців). Порівняння музики танців – укр. нар. та старовинних (темп, характер) П: Темп. ХТД: Муз привітання. (ЗО, ВІ, РА), А.Мігай «Пісенька з дощем»(Робота над дикцією, артикуляцією) СММ: Й.Бах «Менует», «Полонез», В.Барвінський «Укр.тан» Порівняння рухів до менуету та козачка. Муз. гра «Знайди помилку» (у визначенні характеру танців)	
11		Різні барви у природи (продовження)	Зміст: Уявлення про передачу характеру руху в музиці (у порівнянні темпу, загального настрою музики). П6 Інструментальний супровід, вступ, закінчення пісні. ХТД: Поспівка «Кругом женчики, кругом» (інтонування з агогічним відхиленням). М.Красев «Падає листя» (повторення), Ю.Михайленко «Метелиця-зима» (робота над дикцією при виконанні вокальних творів). (ЗО,ВІ, РА). Імпровізація хореографічних рухів («падає листя», «завірюха»). Гра «Добери колір з палітри» відповідно до музичного образу (розвиток уяви). СММ: Укр. нар. Пісня «Метелиця», Г.Свиридов «Заметіль» («Трійка») СВМ: Ф.Манайло «Осінь», І.Грабар «Зимовий пейзаж»	
12		Зимові фантазії	Зміст: Знайомство з танцювальним жанром вальсу. Бесіда про жанри пісні і танцю, їх основні ознаки (зіставлення). П: Вальс. Колискова пісня. Музична фраза. ХТД: Поспівка «Тихий сон по горах ходить», Укр. нар. пісня «Ходить сонко» (робота над кантиленою, диханням), Т.Шутенко «Вальс сніжинок». Пульс вальсу, колискової пісні (у порівнянні). Гра «Викресли зайве» (у словесних характеристиках танців і пісень). СММ: К.Стеценко «Вечірня пісня», Г.Свиридов «Заметіль» («Трійка»). Хореографічні імпровізації «Сніжинкові фантазії» (вираження рухами та жестами – радість, сум, подив)	
13		Зимові фантазії (продовження)	Зміст: Розвиток музичних, хореографічних та візуальних асоціацій. Бесіда про зимові свята. Ознайомлення зі складовими укр. різдвяно-новорічних обрядів. Виховання поваги до традицій народу. П: Колядка. ХТД: «Коляда», «Ой хто Миколая любить. Н.Рубальська «Танок сніговиків» (танцювальні рухи під час виконання). Ритмічні ігри, інструментальний супровід пісні (гра на музичних інструментах). СММ: М.Леонтович «Щедрик» з переглядом фрагменту к/ф «Один дома» («Щедрик»)	
14		Новорічна фантастична казка	Зміст: Формування вміння визначати характер, настрої твору. Уявлення про фантастичні образи в музиці, хореографії, кіно, живопису. П: Щедрівка. ХТД «Щедрівки» (за вибором учителя та учнів). СММ: Е.Гріг «У печері гірського короля», «Танок ельфів». Імпровізація рухово пластичних етюдів під музику (метод дзеркал). СВМ: Перегляд м/ф «Фантазія» У.Діснея (фрагменти) чи іншого м/ф з новорічною тематикою.	

15		Новорічна фантастична казка (продовження)	Зміст: Узагальнення теми (особливості передачі настроїв образною мовою поезії, музики, хореографії, живопису, графіки, кіно-мистецтва). П: Музика і слово, музика і рух. ХТД: Новорічна пісня. СММ: Р.Шуман «Дід Мороз». Гра «Пригадай мелодію» (з мелодій пісень і танців, що вивчалися протягом семестру).	
16		Урок-концерт	Мистецький вернісаж	
<u>Тема III. Загадки художніх мов.</u>				
17		Зустріч із театром	Зміст: Уявлення про види театрального мистецтва (драматичний, музичний, ляльковий театр). П: Театр. Актор. ХТД: Поспівка. В.Тилик «Пісня для всіх». Гра «Розкажи Незнайкові про театр» (діалогі-імпровізації)	
18		У світі балету	Зміст: Знайомство із жанром балет (від танцю до балету). П: Балет. Балерина. Танцівник. ХТД: В.Тилик «Пісня для всіх», Б.Фільц «Танок» (пластичне інтонування). СММ: П.Чайковський Балет «Лускунчик» («Вальс квітів»), Р.Шуман «Балетна сценка». СВМ: Е.Дега «Блакитні танцівниці», С.Сорін «Балерина» (порівняти музичні та візуальні образи, настрої творів).	
19		У світі балету (продовження)	Зміст: Визначення основних складових балету як виду мистецтва, уявлення про зв'язок літературного сюжету, музики та танцювальних рухів. П: Оркестр. ХТД: Поспівка (на розвиток інтонаційного слуху), Б.Фільц «Танок». Пластичні імпровізації «Мій улюблений персонаж балету» та гра «Відгадай персонаж». СММ: П.Чайковський «Лускунчик» («Танок феї Драже» та інші фрагменти)	
20		Веселий карнавал	Зміст: Імпровізація (музична, ритмічна, пластична). Вираження рухами різних емоційних почуттів, які передає музика, добір кольорів. П: Карнавал. ХТД: Поспівки. Пісня. Гра «Муз. портрет» (імпровізації інтонацій та ритмів учасників карнавалу). Гра-загадка на дитячих муз. інструментах. СММ: В.Косенко «Петрушка», І.Стравінський. Балет «Петрушка» (фрагменти) СВМ: А.Бенуа «Ескіз костюма Аетрушки», З.Серебрякова «П'єро», «Дівчатка-сільфіди», М.Врубель «Царівна Лебідь».	
21		Музична казка	Зміст: Знайомство з жанром мюзиклу (через пісню – в мюзикл). П: Соліст. Хор. Мюзикл. ХТД: Пісні з мюзиклу «Рукавичка» (за вибором учителя). «Луна» - ритмічна гра. Гра «Вибір інструмента» (для героїв казки «Рукавичка») СММ: Перегляд м/ф «Рукавичка» (Н.Марченкової) (музичні характеристики головних героїв)	
22		Музична казка (продовження)	Зміст: Розвиток умінь визначати характер і настрій музики, навички кантиленного співу, спів по фразах. П: Грамзапис. ХТД: Поспівка. Н.Рубальська «Сонячні промінчики». МГ: Співвиконання ритму за записом.	
23		Слухаємо оперу	Зміст: Знайомство із жанром опери (через пісню – в оперу). П: Опера. Соліст. ХТД: Л.Балаков «Мама», Т.Шевченко «Зацвіла в долині» МГ: Запропонувати дітям вигадати костюми за музичними характеристиками, створити ритмічні характеристики муз. персонажів. СММ: М.Римський-Корсаков «Золотий півник» (фрагмент, тема півника) СВМ: Н.Гончаров. Ескізи костюмів.	
24		Опера-казка	Зміст: Визначення основних ознак опери. П: Опера-казка ХТД: Л.Балаков «Мама», Н.Рубальська «Сонячні промінчики». МГ: Ритмічний супровід «Луна» на розвиток інтонаційного слуху. СММ: К.Стеценко «Івасик-Телесик» (музичні характеристики головних героїв)	
25		Опера-казка (продовження)	Зміст: Розвивати навички співацького дихання, дикції, артикуляції, виконання у відповідному характері. П: Пауза ХТД: «Розлилися води» (веснянка), Ю.Рожавська «Весняночка». МГ: вокальні розпівки із «звучанням» пауз.	

			СММ: К.стеценко «Івасик-Телесик»	
26		Театр ляльок.	Зміст: Бесіда про театр ляльок. Розвиток навичок визначення на слух пісні, танцю, засобів муз. виразності. П: Музичний діалог ХТД: Т.Шевченко «Зацвіла в долині», Ю.Рожавська «Весняночка» (діалоги), У.Н.П. «Подольночка» МГ: гра «Якби я був композитором» (музично-театральні діалоги), Імпровізація на тему театру ляльок.	
27		Театр ляльок (продовження)	Зміст: Узагальнення вивченого матеріалу (театральні жанри). Повторення вивчених пісень (за вибором учнів). Імпровізації, музикування на дитячих муз. інструментах. Фрагменти з опер та балету (підсумкова вікторина)	
<u>Тема IV. Як митці створюють красу</u>				
28		Народні майстри та митці-професіонали	Зміст: Бесіда: композитор – виконавець – слухач. Формування уявлень про нар. музику, її роль і місце в житті людей, про спосіб передачі й збереження. П: Народна музика. Троїсті музики. Народний хор. ХТД: Народні пісні «Вийди, вийди, сонечко» та ін.. МГ: ритмічний супровід, пульс танців, пластичне інтонування. Танцювальні мелодії «Троїстих музик» (згадати склад ансамблю). Слухання народних співаків.	
29		Народні майстри та митці-професіонали (продовження)	Зміст: Познайомити з укр. нар. інструментами (бандура, кобза, цимбали, сопілка), нар. виконавці, навички виразного чистого виконання. П: Укр. нар. інструменти: бандура, кобза, цимбали, сопілка. ХТД: «Два півники», «Котику сіренький». МГ: Інсценізація, елементи канону, пластичне інтонування. Слухання муз. творів у виконанні на укр. інструментах та визначення тембрів. Ю.Щуровський «Вечір у степу», Л.позен «Лірник», невідомий автор «Кобзаря», Куїнджі «Вечір на Україні», І.Левітан «Місячна ніч».	
<u>Тема IV. Як митці створюють красу</u>				
30		Народні майстри та митці-професіонали (продовження)	Зміст: Бесіда про веснянки. Музика, що створена композиторами (професійні виконавці). П: Композитор. Консерваторія. ХТД: Ю.Рожавська «Веснянка», Укр. нар. веснянки. МГ: Хороводи, пластичне інтонування, М.Лисенко «А вже весна» (з опери «Зима і Весна»)	
31		Народні майстри та митці-професіонали (продовження)	Зміст: Бесіда про роль виконавців у муз. культурі. Вокальне, інструментальне, вокально-інструментальне виконання. П: Професійні виконавці : співаки, піаністи, скрипалі та ін.. ХТД: «Котику сіренький», О.Антонюк – А.Орел «Як складається пісенька». МГ: Музикування. Е.Гріг «Ранок» (муз. приклади різних виконавців (вокальне, інструментальне)). Д.Жилінський «Грає С.Ріхтер».	
32		Подарунок ветерану	Зміст: бесіда про День Перемоги. Виховання поваги до подвигу солдатів – захисників Вітчизни, виховання почуття патріотизму. Активна роль слухача у сприйнятті музики, розвиток умінь висловлювати власне ставлення до музики. П: Слухач (інтерпретатор). Музикант-педагог. ХТД: А.Філіпенко «Вічний вогонь» або Н.Фаттах «У роки слави бойової» МГ: Ритмічний супровід (відтворення ритму).	
33		Мистецтво мультиплікації	Зміст: Узагальнення основних ознак мультфільмів (пригадування переглянутих фільмів протягом року). П: Звукооператор у кіно. Художник-мультиплікатор. ХТД: Перегляд м/ф «Великий вальс» (обговорення). МГ: Рухи, пульс вальсу. СММ:Й.Штраус «Казки Віденського лісу»	
34		Свято Букваря	Зміст: Підготовка до театралізованого свята букваря. О.Білаш – І.Чубач «Свято Букваря» П: Режисер	
35		Урок-концерт	Зміст: Узагальнюючий урок року	

2 клас

ОСНОВНІ ВМІННЯ І НАВИЧКИ, ЯКІ ПОВИННІ БУТИ СФОРМОВАНІ В УЧНІВ

		2 клас «КРАСА ДОВКІЛЛЯ В МИСТЕЦТВІ»
I семестр	Тема 1. Пори року і народні свята	Учень • визначає настрій музичних творів про природу; • порівнює засоби виразності, відтінки одного настрою у музичних творах з однаковими назвами, але різними за характером; • називає основні елементи музичної мови (мелодія, темп, ритм, динаміка); • має уявлення про метроритм у музиці (пульс, ритм, метр,доля, такт, розмір); • характеризує особливості українських народних жнивних пісень; • аналізує й інтерпретує зразки українських народних пісень і танців, зміст прослуханих музичних творів; • дотримується правил співу; • уміє виконувати обрядові пісні з елементами театралізації, створювати найпростіший ритмічний супровід, пластичні рухи до пісні; • орієнтується у поняттях: ритм, динаміка, календарно-обрядові пісні, пасторальна музика.
	Тема 2. Мистецтво і рукотворний світ	Учень • наводить приклади відображення в музиці явищ природи; • порівнює образи природи в творах музики та живопису; • називає групи інструментів симфонічного оркестру; • характеризує особливості ансамблю "троїсті музики"; розрізняє звучання українських народних інструментів (сопілка, бандура, інструменти ансамблю "троїсті музики"), основні тембри інструментів симфонічного оркестру (струнні, духові, ударні); • уміє виразно співати колядки і щедрівки, грати в ансамблі й створювати ритмічний акомпанемент до пісні; • орієнтується в поняттях: симфонічний оркестр, тембр, колядки, щедрівки, троїсті музики.
II семестр	Тема 3. Бринить природа мовою кольорова.	Учень • називає регістри музичного звучання (високий, середній, низький); • впізнає й розрізняє тембри й регістри вокальних голосів та музичних інструментів; • характеризує елементи музичної мови (мелодія, ритм, темп, динаміка тощо); • уміє пластично і графічно зобразити рух мелодії; • визначає особливості українських народних веснянок; • порівнює твори за характером музики, за тембрами; • аналізує й інтерпретує зміст прослуханих музичних творів; • виконує веснянки, імпровізує мелодії закличок, грає в оркестрі дитячих інструментів; • має уявлення про елементи нотного запису; • орієнтується у поняттях: регістр, тембр, веснянка.
	Тема 4. Образи рідної землі	Учень • називає українські народні свята та обряди; • розрізняє календарно-обрядові пісні відповідно до пори року; • характеризує особливості українських пісень і танців (мелодика, темпи, ритми, інструментальний супровід тощо); • порівнює звучання пісні в обробці для хору та оркестру, настрої природи в музиці та живописі; • аналізує й інтерпретує зміст прослуханих програмних і не програмних музичних творів; • виконує календарно-обрядові пісні, заклички; • дотримується правил співу; • висловлює судження про роль пісні в народних обрядах; • створює елементи вокально-інструментальної імпровізації в народних обрядах; • орієнтується в поняттях: програмна музика, обробка пісні, концерт, цикл

	Загальна кількість годин	Кількість годин на тиждень	Кількість контрольних робіт	Кількість тематичних оцінювань	Дати контрольних робіт
I семестр	16	1	-	-	-
II семестр	19	1	2	2	-
усього	35		2	2	

**Календарно-тематичне планування уроків музичного мистецтва у 2 класі
за інтегрованою програмою «Мистецтво» Масол Л.М.**

№	Дата	Тема	Зміст	Примітки
<u>Тема І. Пори року і народні свята</u>				
1		Осінні ритми	Зміст: Бесіда про прикмети осені. Уявлення про відображення осені в мистецтві. Сприйняття та інтерпретація творів з програмним змістом. Визначення і з'ясування ознак програмності й виявлення змістових можливостей програмної музики. П: Програмні твори. ХДТ: Вокально-хорові вправи з використанням релятиву (за вибором учителя). Властивості звуку (повторення). В.Верменич «Осінь барвіста». СММ: А.Вівальді «Осінь», В.Косенко «Дощик» СВМ: О.Шовкуненко «Золота осінь». Аналіз осінніх настроїв у творах мистецтва.	
2		Осінні ритми (продовження)	Зміст: Усвідомлення ритму як сукупності звуків різної тривалості. Формування відчуття ритму як організаційного засобу музичного твору. Порівняння творів з однаковою назвою (характер, настрої). Визначення змісту творів із текстом і без нього. П: Ритм (пульс, доля). ХДТ: Укр. нар. пісня «Дощику»: пульс, ритм; створення по співоку на текст (про осінь, дощик). Варіювання ритмічних малюнків (початок, середина, кінець) запропонованої вчителем мелодії. СММ: Парафраз на тему укр. нар. пісні «І шумить, і гуде», «На улице дождь, дождь» рос.нар.пісні, Г.Свиридов «Дощик», Д.Кабалевський «Сумний дощик» - пульс, ритм. СВМ: М/ф «Капітошка» (фрагмент)	
3		Осінь барвіста	Зміст: Розвиток умінь розрізняти відтінки одного настрою у творах мистецтва. Проведення паралелей між відтінками звуку і кольору. Формування вмінь аналізувати твори з програмним змістом. ХДТ: В.Верменич «Осінь барвіста». Укр. нар. пісня «Дощику». Вок. імпровізація на осінні сюжети (варіювання закінчення мелодій знайомих пісень). СММ: Б.Барток «Осінні сльози», «Осіннє шелестіння» (відтінки настроїв). Замальовка осіннього пейзажу (за муз. творами) СВМ: К.Моне «Варіації з різним освітленням», Ван Гог «Поле з кипарисами», О.Шовкуненко «Золота осінь», В.Непийпиво «Сінокос», «Жито половіє», «Соняшники. Завдання: порівняти осінні настрої творів муз. та обр. мистец.	
4		Осінь барвіста (продовження)	Зміст: усвідомлення динаміки як одного з основних елементів музичної мови. Визначення спільності та відмінностей прояву динаміки в різних видах мистецтва. Визначення змісту творів з текстом і без нього. П: Динаміка. ХДТ: Поспівки-імпровізації (зміна динаміки). В.Книш «Дощик накрапає». СММ: Укр. нар. пісня «І шумить, і гуде», Л.Бетховен «Соната №8», «Патетична», твори з попередніх уроків для порівняння. СВМ: О.Армазов «Гроза»	
5		Прощальна пісня журавлина	Зміст: Усвідомлення темпу як засобу вираження руху музичного твору, одного з важливих елементів музичної мови. Формування імпровізаційних навичок. П: Темп. ХДТ: Поспівки-імпровізації (із зміною темпу). В.Книш «Дощик накрапає». СММ: Р.Шуберт «Порив», П.Чайковський «Осіння пісня. Жовтень» СВМ: Т.Яблонська «Жовтень», У.Тернер «Дош, пара і швидкість» - аналіз засобів виявлення темпу в музичному та візуальному мистецтві.	
6		Свято врожаю	Зміст: Знайомство з укр. осінніми обрядами – святкування закінчення сільськогосподарських робіт (жниварські пісні). Виховання поваги до людей праці, до рідної землі. П: Жниварські пісні ХДТ: Укр. нар. пісні «Пішли діти в поле», «Женчик-бренчик» (ритмічний супровід), створення відповідного настрою, характеру. СММ: Укр. нар. пісні «Посилала мене мати», «Ой літає соколонько». Порівняльна емоційна характеристика творів мистецтва.	
7		Свято врожаю (продовження)	Зміст: Систематизувати уявлення про народні традиції, проведення народних осінніх свят. Виразне виконання вокальних творів. П: Традиції. ХДТ: «Вийшли в поле косарі», «Дивувалися ліси» (обжинки). Ритмічний супровід. СММ: М.Мусоргський «Гопак» з опери «Сорочинський ярмарок», Р.Шуман «Веселий селянин». СВМ: В.Купцов «Сільський ярмарок», К.Білокур «Осінній натюрморт».	

8		Свято врожаю (продовження)	Зміст: Узагальнення вивченого матеріалу. Осінь у народному та професійному мистецтві. Імпровізація свята «Обжинки» (ритмічні та інструментальні супроводи, хореографічні рухи). СММ: Музична вікторина.	
<i>Тема II. Мистецтво і рукотворний світ</i>				
9		Музичний натюрморт	Зміст: Знайомство з інструментами симфонічного оркестру. Аналіз (усна характеристика) тембрів звучання різних інструментів. Уявлення про пантоміму. П: Симфонічний оркестр. Тембр. ХТД: О.Тілічева «Наш оркестр». Пантоміма «Наш оркестр». СММ: С.Прокоф'єв «Петя і Вовк». Розгляд зображення інструментів симф. оркестру в ілюстраціях. Г.Александров х/ф «Веселі хлоп'ята» (фрагмент) СВМ: Ілюстрації із зображенням інструментів симфонічного оркестру	
10		Природа взимку	Зміст: Формування уявлень про відображення зими у творах мистецтва. Формування вокально-хорових навичок, уміння уважно слухати музику, визначати тембри. Уявлення про фіксацію музики в записі (знайомство з назвами та виглядом нот). П: Ноти. Паузи. ХТД: А.Мігай «Сім нот», І.Кириліна «Розгнівалася на літо зима». Придумати слова, що містять у собі назви нот. Спробувати написати ноти. СММ: П.Чайковський Симфонія №1, ІІ ч., гра: «Упізнай природу в різні пори року» через пластичні етюди. СВМ: М.Глушенко «Зимовий день», І.Марчук «Слід сонця на снігу».	
11		Природа взимку (продовження)	Зміст: Аналіз-порівняння зимових настроїв у творах мистецтва. Розвиток умінь створювати різноманітні художні образи, відтворювати емоційні стани засобами пластики та пантоміми. Формування вокально-хорових навичок, уміння інтерпретації музичних образів. Уявлення про нотоносець – «дім» для нот. П: Нотний стан (нотоносець) ХТД: Поспівки-імпровізації на заданий текст. А.Мігай «Сім нот», І.Кириліна «Розгнівалася на літо зима». Інструментальний супровід. СММ: Г.Свиридов «Тройка», П.Чайковський «Святки» (грудень), Створення зимового пейзажу (усний роздум на основі муз. вражень або пантоміми). СВМ: С.Шиско «Парк узимку», Т.Яблонська «Зима в Києві».	
12		Добро несе різдвяний янгол	Зміст: Розвиток умінь визначати укр.нар.інструменти за тембром. Уявлення про мистецтво документального фільму (особливості, характерні риси). Уявлення про розташування нот на нотоносі. П: Оркестр народних інструментів. Документальний фільм. ХТД: Укр.нар. пісня «Ой хто, хто Миколая любить». Під час виконання спостерігати за рухом мелодії в нотному запису. Графічне відтворення руху мелодії. Спроби запису нот на нотному стані. СММ: «Гуцульські наспіви» (сопілка), оркестр народних інструментів. СВМ: «Коломия» - документальний фільм.	
13		Добро несе різдвяний янгол (продовження)	Зміст: знайомство з укр. зимовими обрядами – святкування Різдва, Нового року. Ознайомлення з маскарадними костюмами та атрибутами дійових осіб різдвяних свят в Україні. П: Колядки, щедрівки. ХТД: Укр. нар. пісня «Коза» - пульс, ритм (інсценізація, пантоміма) із супроводом (бубон, сопілка), «Ой хто, хто Миколая любить» (половинні та четвертні тривалості), віншування. СММ: О.Роу, х/ф «Ніч перед Різдвом» (уривки)	
14		Добро несе різдвяний янгол (продовження)	Зміст: Інтерпретація календарно-обрядових пісень зимового циклу, розвитку і удосконалення вміння розкривати зміст музичних образів. Уявлення про місце і функції музичного ключа на нотному стані. Засвоєння назв і значення різних музичних знаків (ключ, пауза, ноти). Розрізнення муз. знаків серед інших символів (букв, цифр). П: Ключ. ХТД: Колядки, щедрівки (на вибір). Інструментальний, ритмічний супровід. Інсценізація «Добрий вечір тобі, пане господарю» (обговорення можливих костюмів колядників). Створення кросворда з використанням назв музичних знаків. СВМ: П.Веронезе «Поклоніння волхвів», Рембрандт «Святе сімейство», ілюстрації до Біблії.	
15		Добро несе різдвяний янгол (продовження)	Зміст: Новий рік – міжнародне свято (історія та географія Нового року), Створення новорічної казки (усно). Удосконалення вокально-хорових навичок. П: Новорічні пісні. ХТД: Новорічні пісні (на вибір вчителя). Створення ритмічних ансамблів, закріплення вивчених знань з нотної грамоти (тести).	

		я)	СВМ: Х/ф « Карнавальна ніч» (Е.Рязанов), «Чародії» (фрагмент)	
16		Новорічне свято	Зміст: Відображення зими в мистецтві (узагальнення). Удосконалення вокально-хорових навичок. П: Узагальнення понять. ХТД: Музична вікторина. Виконання пісень (на вибір учнів). Перегляд м/ф з новорічною тематикою.	
<u>Тема III. Бринить природи мова кольорова</u>				
17		Карнавал тварин	Зміст: Ознайомлення з поняттям «інтонація». Визначення спільного в розмовній і музичній мові. Формування уявлення про зерно-інтонацію, що саме в зерні-інтонації міститься зародок мелодії, ритму та інших елементів музичної мови. Осмислене інтонаційно-виразне виконання. П: Інтонація. Зерно-інтонація. ХТД: Створення різних муз. інтонацій, Ю.Рожавська «Лелеки». СММ: В.Подвала «Музичні загадки», П.Чайковський «Зайчик дражнить ведмежатка». СВМ: М.Приймаченко «Казковий птах», Т.Пата «Зозуля на калині».	
18		Карнавал тварин (продовження)	Зміст: Розкриття особливостей зображальних інтонацій. Знайомство з поняттям «регистр» як складової муз. мови та його вплив на характеристики муз. образів. Розвиток умінь аналізувати твори мистецтва (муз., візуального), відмічати спільне та відмінне. П: Зображальні інтонації. Регистр. ХТД: В.Книш «Кишенька», Ю.Рожавська «лелеки». СММ: К.Сен-Санс «Карнавал тварин», Ю.Виноградов «Танок ведмежат». Визначення регістру, тембру та інших складових елементів муз. мови. Усна замальовка тварин – їх характер, настрої на основі прослуханого матеріалу. СВМ: Ю.Рубан «Зоопарк», Є.Чарушин «Зображення тварин»	
19		Карнавал тварин (продовження)	Зміст: Розкриття особливостей виразальних інтонацій. Формування вміння аналізувати настрої, емоційні стани, виражені в музичних характеристиках героїв опери. П: Виразальні інтонації. ХТД: «Пісня лисички». Створення образу. Інструментальний супровід, пластичне виконання. СММ: М.Лисенко «Коза-Дерева» (фрагменти), усні замальовки героїв опери. СВМ: Ф.Манайло «Ягнятко»	
20		Карнавал тварин (продовження)	Зміст: Виховання й удосконалення вміння вслухатися в музичні інтонації, визначати зерно-інтонацію, зображальні та виразальні інтонації, розвиток вокально-хорових навичок. П: Звукоряд. ХТД: М.Лисенко « Пісня Лисички» - удосконалення вмінь з нотопису (запис фрагмента мелодії нотами – звукоряд). І.Кириліна «Вінок з барвінку» - пластичне інтонування. СММ: М.Лисенко «Коза-Дерева» - визначення виразальних та зображальних інтонацій.	
21		Музична ілюстрація	Зміст: формування вмінь визначати зображальні та виразальні інтонації, елементи муз. мови (регистр, тембр тощо). Виховання творчої активності учнів при самостійному прослуховуванні муз. творів. Знайомство з музичною ілюстрацією (муз. зображенням). П: Музична ілюстрація. ХТД: Поспівки з використанням нотного запису (спостереження за рухом мелодії, спів з назвою нот). І.Кириліна «Вінок з барвінку». СММ: Е.Гріг «Пташка», П.Чайковський «Пісня жайворонка» (з «Дитячого альбому») тощо. СВМ: М/ф «Дюймовочка» (фрагменти).	
22		Музична ілюстрація (продовження)	Зміст: Знайомство з народним святом «Масляна». Поглиблення знань про виразальні та зображальні можливості інтонацій, їх багатство, розмаїття . П: Інтонація (повторення понять). ХТД: Веснянки-заклички (сприймання та інтерпретація). Хореографічні рухи. СММ: П.Чайковський «Масляна», М.Римський-Корсаков «Проводи Масляної» з опери «Снігуронька» СВМ: В.Кустодієв «Масляна». Перегляд м/ф «Снігуронька» - фрагмент (проводи Масляної)	
23		Весна крокує	Зміст: Закріплення поняття, що саме інтонація – основа музики. Закріплення усвідомлення інтонаційної виразності музичної мови. П: Опера. ХТД: Веснянки, хороводи (танцювальні рухи під музику). СММ: М.Римський-Корсаков , опера «Снігуронька»- перетворення образу	

			Снігуроньки (через сприйняття інтонацій). Замальовка муз. характеристик Снігуроньки – на початку і в кінці опери (добір кольорової палітри)	
24		Весна крокує (продовження)	Зміст: Знайомство з весняними народними святами – закликання весни, зустріч весни. Зображення весни у творах мистецтва. Удосконалення вмінь визначати зерно-інтонацію, зображальність та вражальність муз. інтонацій. П: Повторення понять. ХТД: Створення по співок про весну. Б.Фільц «Жменька сонця», ритмічний супровід. СММ: Л.Ревуцький «Веснянка», В.Шамо «Веснянка» СВМ: О Шовкуненко «Весна». Обговорення вражень від відображення весни засобами різних видів мистецтв.	
25		Весна крокує (продовження)	Зміст: Усвідомлене виразне виконання пісень. Виховання шанобливого , ніжнього ставлення до жінки, жінки-матері. ХТД: Ю.Михайленко «Пісня про матусю», інструментальний супровід. СММ: Р.Шуберт «Аве Марія» СВМ: Ікони із зображенням Діви Марії.	
26		Пісня жайворонка	Зміст: Узагальнення знань про значення інтонації, інтонаційної виразності в музиці. Удосконалення вміння учнів визначати зерно-інтонацію, виразальні та зображальні інтонації в музичних творах. П: Веснянки. ХТД: Колективні імпровізації з відтворенням різних інтонацій (колективні діалоги). Б.Фільц «Жменька сонця». СММ: П.Чайковський «Пісня жайворонка», Е.Гріг «Навесні» СВМ: М.Красний «У Ботанічному саду», А.Шарій «Весна іде»	
27		Пісня жайворонка (продовження)	Зміст: Узагальнюючий урок. Створити казку «У країні музичної інтонації» ХТД: Музична та візуальна (твори образотворчого мистецтва) вікторина.	
<u>Тема 4. Образи рідної землі</u>				
28		Українська рапсодія	Зміст: Виховна бесіда про рідну землю, Батьківщину. Виховання патріотизму, любові до рідної землі. П: Патріотична пісня. ХТД: Л.Давидова «Наша рідна Україна». СММ: М.Вербицький «Гімн України», «Рече та стогне Дніпр широкий»- визначення елементів муз. мови (у тому числі – інтонацій) СВМ: М.Тропінін «Українець», «Пряля».	
29		Українська рапсодія (продовження)	Зміст: Уявлення про різноманітні образи України. Розрізнення звучання різних тембрів. Удосконалення вмінь у створенні відповідних муз. образів під час вокально-хорової роботи. П: Інтонаційна виразність. ХТД: Укр. нар. пісня «Ой заграйте, дударики», Л.Давидова «Наша рідна Україна». СММ: П.Майборода «Українська рапсодія», «Веселі мелодії» (дрибля), «Гуцульські наспіви» (сопілка), «Віночок укр.нар. пісень» (цимбали) СВМ: М.Тропінін «Поділля», В.Монастирський «Верховинка»	
30		Українська рапсодія (продовження)	Зміст: Уявлення про мистецьке розмаїття України. Виховання любові, трепетного ставлення до рідної землі, укр.мистецтва. Закріплення знань про інтонаційну виразність. П:Патріотична пісня (повторення) ХТД: В.Верменич «Калинова пісня», «Ой заграйте, дударики»- танцювальні рухи, музичний супровід. СММ: Патріотичні пісні у виконанні сучасних артистів (О.Білозір «Україночка», Н.Яремчук «Родина», Т.Повалій «Україно, моя любов».) СВМ: О.Мурашко «Селянська родина», А.Коцька «Гуцулка».	
31		Українська рапсодія (продовження)	Зміст: Бесіда про святкування Великодня, обряди, пов'язані з цим святом. Писанкарство, символіка писанок. П: Великодні пісні. ХТД: Великодні пісні. Начерки писанок (з використанням символіки). В.Верменич «Калинова пісня» СММ: Великодні пісні. СВМ: Фотоілюстрації із зображенням писанок, символіки писанкарства.	
32		«Подарунок ветерану»	Зміст: Бесіда про День Перемоги. Виховання поваги до подвигу солдатів – захисників Вітчизни, виховання почуття патріотизму. П: Патріотичні пісні (повторення). ХТД: Н.Фаттах «В роки слави грозової» (пульс, ритм). СММ: Слухання оповідань, пісень часів Великої Вітчизняної війни.	
33		Гей на Івана, гей на	Зміст: Зелені та купальські свята. Обряди, легенди, казки, пов'язані з ними. Сприйняття краси народних обрядів засобами мультфільму.	

		Купала	П: Купальські пісні. ХТД: Купальські пісні (на вибір), пластична, інструментальна імпровізація. СММ: Укр. нар. пісня «Гей на Івана, гей на Купала» обробка М.Леонтовича. «Купала на йвана» (обр. Ф.Захаржевського), К.Данькевич «Танець русалок» з балету «Лілея». СВМ: М/ф «Квітка папороті» (А.Грачова)
34		Гей на Івана, гей на Купала (продовження)	Зміст: Узагальнення знань учнів про укр. традиції, народні святкування. Усвідомлення того, що Україна – невичерпне джерело мудрості, таланту й творчості. П: Узагальнення понять року. ХТД: Пісні (на вибір учнів), музичний та ритмічний супровід. СММ: А.Вахнянин «Хорова обробка». СКМ: «Місяцелік» (дитяча пізнавальна програма «Джерельце») – на вибір учителя.
35		«Мистецький вернісаж»	Зміст: Узагальнення понять року. Урок- концерт

3 клас

ОСНОВНІ ВМІННЯ І НАВИЧКИ, ЯКІ ПОВИННІ БУТИ СФОРМОВАНІ В УЧНІВ

		3 клас «ОБРАЗ ЛЮДИНИ В МИСТЕЦТВІ»
I семестр	Тема 1. Мистецькі мандри казкових персонажів	- Учень - має уявлення про виражальні можливості музичної інтонації, різновиди мелодій у музичних творах; - визначає характери казкових персонажів за їх музичними характеристиками; - розпізнає інтонаційно-характерні риси казкових образів у музичних творах; - порівнює казкові образи (портрети) в різних видах мистецтва, зокрема спільне і відмінне у їх звучанні й зображенні та засоби їх художнього втілення; - уміє виразно співати пісні, зокрема «в ролях»; імпровізувати музичні інтонації, ритмічний супровід; - дотримується правил співу; - використовує елементи нотного запису; - орієнтується в поняттях: фактура, акорд, вальс, галоп, арія, лібрето
	Тема 2. Легендарні герої в мистецтві	Учень - має уявлення про музичні жанри: дума, симфонія, рапсодія, варіації; - визначає контрастні муз. теми (зокрема у симфонії, варіаціях); - розрізняє пісенні, декламаційні, маршові інтонації, мелодії, зокрема у вираженні героїчних настроїв і почуттів; - розрізняє вокальну та інструментальну музику; - порівнює засоби вираження героїчного в музиці, живопису, скульптурі; - уміє створити кілька варіантів супроводу пісень на дитячих ударних інструментах; - орієнтується в поняттях: дума, симфонія, рапсодія, варіації
II семестр	Тема 3. Комічні та фантастичні образи	Учень - розрізняє комічні та фантастичні образи в музиці; - пояснює роль засобів музичної виразності (мелодія, темп, динаміка, регістр, ритм, фактура тощо) у створенні образу; - висловлює власне емоційне ставлення до прослуханих творів; - виконує пісні у відповідному характері; пластичні рухи під музику (пластичне інтонування); - створює ритмічні, музичні та пластичні імпровізації; - порівнює особливості комічних і фантастичних образів у різних видах мистецтва - орієнтується в поняттях: фантазія, скерцо, гумореска, регістр, фактура.
	Тема 4. Краса людської духовності	Учень - має уявлення про поліфонію, жанри токати і прелюдії; - впізнає на слух музичні твори, що вивчалися; - аналізує зміст прослуханих творів, роль засобів виразності у відображенні образів; - висловлює власне ставлення до музичних творів; - дотримується правил співу; - уміє виразно виконувати пісні, грати в ансамблі на дитячих інструментах, імпровізувати елементарні музичні і пластичні діалоги; - орієнтується в поняттях: поліфонія, канон, імітація, орган, токати.

	Загальна кількість годин	Кількість годин на тиждень	Кількість контрольних робіт	Кількість тематичних оцінювань	Дати контрольних робіт
I семестр	16	1	2	2	
II семестр	19	1	2	2	
усього	35		4	4	

**Календарно-тематичне планування уроків музичного мистецтва у 3 класі
за інтегрованою програмою «Мистецтво» Масол Л.М.**

№	Дата	Тема	Зміст	Примітки
<u>Тема I. Мистецькі мандри казкових персонажів</u>				
1		Лясолька і Барвик у Країні Мистецтв	П: Камертон. СММ: П.Чайковський, балет «Спляча красуня» (фрагменти). ХТД: Л.Масол «Пісенька Лясольки», «Пісенька Барвика» (спів) ТГ: «Оживи картину».	
2		За лаштунками лялькового театру	П: Фактура, акорд. СММ: С.Рахманінов «Пілішинель», В.Косенко «Петрушка», І.Стравінський, балет «Петрушка» (тема гуляння, танок ляльок) ХТД: Й.Брамс «Петрушка» (спів)	
3		Казкові герої на телеекрані	П: Декламація. СММ: Л.Ревуцький «Вальс», М.Дремлюга «Лірична пісня». ХТД: Г.Подельський «Крокує Буратіно» (спів). Імпровізація інтонацій Буратіно, Мальвіни, П'єро, ритмів кроків Карабаса і Дуремара. СКМ: Ф/м «Золотий ключик»	
4		Українська казка у мультиплікації	П: Речитатив. СММ: Н.Нижанківський «Коломийка». ХТД: А.Мігай «Мультики» (спів). Декламування (речитатив) СКМ: М/ф «Котигорошко»	
5		Загадки Терпсіхори	П: Галоп, менует. СММ: С.Прокоф'єв, балет «Попелюшка» (вальс, галоп). ХТД: Є.Птичкін «Казка світами мандрує» (спів). ТГ: Пантоміма під музику танцю.	
6		Казка на оперній сцені	П: Арія, лібрето. (Сопрано, альт, тенор, бас, дуєт, тріо, квартет) СММ: М.Римський-Корсаков, опера «Казка про царя Салтана» (вступ, арія Царівни Либідь, Три дива) ХТД: Українська народна пісня «Царівна» (спів).	
7		Портретна галерея	П: Сюїта СММ: М.Равель «Хлопчик-мізинчик», «Павана красуні, що спить у лісі», В.Гомоляка, балет «Кіт у чоботях» (фрагменти за вибором). ХТД: А.Рибніков «Пісенька Червоної Шапочки» (спів)	
8		Герої казки, яку ми створимо разом, або Як Хоттабич переплутав усі казки	ХТД: Г.Гладков «Пісня про Хоттабича» (спів)	
<u>Тема II. Легендарні герої в мистецтві</u>				
9		Герої стародавніх міфів	П: Лад (мажор, мінор), гама, ліра. (Дієз, бемоль, бекар) СММ: Х.В.Глюк «Мелодія», арія Орфея з опери «Орфей та Еврідіка», К.Стеценко, хор «Прометей». ХТД: Поспівки з «Музичної абетки» (порівняння мажору та мінору). Муз. гра «Принцеса з королівства Лад» (зміна III ступеня).	
10		Легендарні митці	П: Віртуоз, каприс, рапсодія. СММ: Н.Паганіні «Капріс №24», С.Рахманінов «Рапсодія на тему Паганіні» СКМ: К/ф «Паганіні» ХТД: М.Мельник «Україно-дівчино» (спів), «Легенда про Україну-дівчину».	
11		Богатирі Київської Русі	П: Гуслі, симфонія. СММ: О.Бородін, хор «Сонцю красному – слава» з опери «Князь Ігор», «Богатирська	

			симфонія» (Іч), Б.Фільц «Дзвони». ХТД: Поспівки «Рідний Київ захищати», «Дзінь, дінь, дзень» з «Муз. абетки», інструментальна імпровізація (імітація дзвонів), речитативу (Фрагмент «Слова»).	
12		Козацькому роду нема переводу	П: Пунктирний ритм. СММ: Є.Адамцевич «Запорозький марш». СКМ: М/ф «Запорозький марш». ХТД: М.Балема «Козацькому роду нема переводу» (спів), імпровізація інструментального акомпанементу до пісні	
13		Кобзарі – співці слави України	П: Кобза, бандура, ліра, дума. СММ: Ю.Щуровський, розповідь старого кобзаря, Б.Барвінський «Пісня лірника» (порівняння фортепіанної імітації гри на ліри й кобзі). ХТД: М.Дремлюга «Наш співець Тарас» (спів) СКМ: М/ф «Дума про козака Голоту»	
14		Пам'ять про них живе у віках	П: Варіації СММ: М.Гайворонський, варіації на тему «Їхав козак на війноньку». ХТД: Поспівка «Їду верхи на коні», укр. нар. пісня «Гей там, на горі, січ іде». (спів) СКМ: К/ф «Богдан Хмельницький»	
15		Героїзм у житті та мистецтві	П: Диригент, партитура. СММ: Л.Бетховен, 5-та симфонія (Іч) ХТД: «Диригентська інтерпретація» симфонії Л.Бетховена. С.Климовський «Їхав козак за Дунай» (спів), гра інструментального супроводу до пісні за ритмічною партитурою.	
16		Зустріч героїв на Карнавалі	ХТД: Музична вікторина «Згадай мелодію» (повторення пісень).	
<u>Тема III. Комічні та фантастичні образи</u>				
17		Мрії збуваються	П: Колядки та щедрівки, вертеп (повторення) ТГ: У.н.п. –гра «Го-го-го, коза» (інсценізація). ХТД: В.Полянський «Мрії збуваються» (спів)	
18		Снігова Королева	П: Регістр СММ: Ж.Колодуб, сюїта «Снігова королева» (Троль, Герда, Кай, Снігова Королева), С.Сасько «Крижаний палац Снігової Королеви». СКМ: М/ф «Снігова Королева» ХТД: А.Мігай «Зимонька-зима» (спів)	
19		У світі реального та уявного	П: Оркестр, тембр (повторення). СММ: М.римський-Корсаков, опера “Золотий півник» (муз. портрети Додона, Шемаханської цариці, Звіздаря, золотого півника). ХТД: Пісня-гра «Іде, іде дід, дід», гри «Відгадай муз. інструменти» ТГ: Пантоміма під музику пісні.	
20		Силуети зла	П: Акцент. СММ:М.Мусоргський «Баба-Яга», П.Чайковський «Баба-Яга» (відтворення ритму, акцентів). ХТД: А.Лук'яненко “Баба-Яга» (спів)	
21		Картинки з виставки	П: Тоніка. СММ:М.Мусоргський «Картинки з виставки» (Прогулянка, Гном), Е.Гріг «Похід гномів». ХТД: Поспівки «Для картини в нас є рама», «Малюєм ліси» з «Муз. абетки». Створення мелодії пісеньки про гнома – «Маршу» (для хлопчиків), «Колискової» (для дівчаток).	
22		Діалог музики та живопису	П: Поліфонія, fuga, соната. СММ: М.чюрльоніс «Прелюдія», «Соната зірок» (фрагмент) ХТД: Г.Гладков «Пісня про чарівників».	
23		Чарівники звуків і фарб	П: Етюд. СММ,Ф.Шопен «Етюд», Б.Барток «Співзвуччя». ХТД: О.Флярковський «Пісенька короля фарб» (спів)	
24		На крилах фантазії	П: Фантазія. СММ:Р.Шуман «Фантастична п'єса”, Ю.Щуровський «Фантастична п'єса”». ХТД: Г.Гладков «Пісенька друзів» (спів). СКМ: М/ф “Бременські музиканти».	
25		У царстві вигадки	П: Скерцо. СММ:Я.Степовий «Скерцо», М.Колеса «Скерцино», М.Глінка «Марш Чорномора» з опери «Руслан і Людмила». ХТД: Г.Фіртич «Пісня капітана Врунгеля» (спів)	

			СКМ: К-м/ф «Пригоди капітана Врунгеля».	
26		Гумор у мистецтві	П: Гумореска. СММ: Д.Шостакович «Вальс-жарт», В.Косенко «Гумореска», М.Лисенко «Шумка». ХТД: У.н.п. «Грицю, Грицю, до роботи», Г.Сасько «Пісенька Капітошки» (спів).	
27		У Королівстві кривих дзеркал	Парад зірок . Музична вікторина.	
<i>Тема IV. Краса людської духовності</i>				
28		Дружба і братство – найкраще багатство	СММ: В.Сокальський «Дівчинка-сиротинка», С.Прокоф'єв «Джульєтта-дівчинка» (порівняння музичних і живописних портретів, вибір споріднених за настроями творів). ХТД: Б.Савельєв «Справжній друг» (спів)	
29		Природа й людина – єдині	П: Хоровод, пасторальна музика. СММ: Л.Бетховен, 6 симфонія «Пасторальна» (II ч.), В.Сокальський «У гаю». ХТД: А.Вахнянин «Веснянка», А.Мігай «Зелений світ» (спів). ТГ: У.н.п.-гра «Подольночка»	
30		Дорога до храму	П: Канон, токата, імітація. СММ: Д.Бортнянський, хор «Свят», Й.Бах, токата і fuga ре мінор. ХТД: Німецька нар. пісня (канон) «Весна», Ю.Шевченко «Писанки» (спів)	
31		Образ Мадонни в мистецтві	П: Ліга. СММ: Ф.Шуберт «Ave Maria». ХТД: Поспівка, Б.Фільц «Жменька сонця» (спів)	
32		Найдорожча у світі	СММ: П.Чайковський «Мама», О.Гречанінов «Материнські пестощі». Порівняння музичних і поетичних образів (вірш М.Людкевича «Біля кого найтепліше»). ХТД: Поспівка, М.Штанько «Я маму люблю» (спів), імпровізація акомпанементу.	
33		Вічний вогонь	СММ: А.Пашкевич «Степом». Порівняння музичних і поетичних образів (вірш В.Ткаченко «Сльози матерів».) ХТД: Т.Попатенко «Свято Перемоги».	
34		Панорама мистецтв	ХТД: Портретна галерея: розповідь про митців (за вибором учнів). Урок-концерт (за колективно створеною програмою).	
35		Мистецький вернісаж	Зміст: Узагальнення понять року. Заключний урок- концерт	

4 клас

ОСНОВНІ ВМІННЯ І НАВИЧКИ, ЯКІ ПОВИННІ БУТИ СФОРМОВАНІ В УЧНІВ

		4 клас «СВІТ У МИСТЕЦЬКИХ ШЕДЕВРАХ»
I семестр	Тема 1. Мій мальовничий світанковий край	- Учень - має уявлення про музичний фольклор рідного краю, спадщину місцевих композиторів; - розпізнає твори різних жанрів композиторів рідного краю, зокрема патріотичного характеру; - називає відомих композиторів і виконавців рідного краю; - порівнює особливості музичного фольклору рідного краю з музичним фольклором інших регіонів; - розпізнає жанрові особливості народної і композиторської музики (пісні, танцю); - визначає музичні форми у творчості композиторів та народній музиці (одночастинна, двочастинна, куплетна); - уміє співати народні пісні, поширені і ріднім краї, супроводжувати свій спів грою на народних інструментах ; - орієнтується в поняттях: музичний фольклор, обробка пісні, музична форма (композиція) одночастинна, двочастинна, куплетна.
	Тема 2. Ми діти твої, Україно!	Учень - має уявлення про музичну творчість народів, що проживають в Україні; контраст і симетрію в розвитку музики; - порівнює пісні і танці народів України та інших країн; - характеризує твори українських та зарубіжних композиторів з характерними національними мелодіями; - спостерігає за розвитком музики; - розпізнає різновиди форми музичних творів, що складаються з двох та трьох частин; - уміє виконувати пісні народів, що проживають в Україні; характерні ритмічні малюнки народних танців; - створює імпровізації з використанням динамічного і темпового контрасту; - орієнтується в поняттях: двочастинна і три частинна форма, контраст і симетрія
II семестр	Тема 3. Подорожі країнами і континентами	Учень - має уявлення про характерні мелодії народів світу; - розрізняє пісні і танці різних народів світу; - порівнює розвиток музики у формі варіацій і рондо; - аналізує характер теми та варіацій у музичному творі; - висловлює власні судження про емоційно-образний зміст музики; - уміє знаходити спільне та відмінне між пісенними мелодіями та танцювальними ритмами народів світу; співати канони; виконувати канони в оркестрі дитячих інструментів; відтворювати емоційно-образний зміст пісні пластичними рухами; - орієнтується в поняттях: варіації, рондо, канон.
	Тема 4. Дзвони минулого шляхи майбутнього	Учень - має уявлення про старовинну і сучасну музику; називає старовинні танці (менуєт, сарабанда, жига); - порівнює старовинні танці за характером музики і засобами виразності; - визначає «національність» старовинних танців; форму музичних творів; - аналізує засоби виразності в музиці минулого і сучасності; - уміє емоційно-виразно виконувати пісні, відтворити ритм старовинних танців; добирати засоби музичної виразності в елементарних музичних імпровізаціях; - орієнтується в поняттях: сюїта, концерт, етюд.

	Загальна кількість годин	Кількість годин на тиждень	Кількість контрольних робіт	Кількість тематичних оцінювань	Дати контрольних робіт
I семестр	16	1	2	2	
II семестр	19	1	2	2	
усього	35		4	4	

**Календарно-тематичне планування уроків музичного мистецтва в 4 класі
за інтегрованою програмою «Мистецтво» Масол Л.М.**

№	Дата	Тема	Зміст	Примітки
<u>Тема І. Мій мальовничий світанковий край</u>				
1		Мій мальовничий світанковий край	Зміст: Бесіда «Мій мальовничий світанковий край». Цікаві історичні оповіді, традиції рідного краю. П: Гімн. ХТД: М.Вербицький, П.Чубинський «Ще не вмерла України...». СММ: М.Калачевський «Українська симфонія» (фр) СВМ: А.Куїнджі «Вітраки біля річки», «Забуте село».	
2		Історія рідного краю	Зміст: Збирання оповідей про минуле, традиції, обряди тощо, огляд-обговорення побутових речей (родинних реліквій), що зберігалися в родині. П: Історичні пісні, форма. ХТД: В.Гребенюк «Батьківщина». Створення ритмічного супроводу. СММ: Козацькі пісні «Ой на горі та й жінці жнуть», «Засвітали козаченьки», «Розпрягайте, хлопці, коні». СВМ: побутові речі з орнаментальним декором	
3		Розмаїтість тематики українських пісень.	Зміст: Родинні, побутові пісні – забавлянки, колискові, жартівливі тощо. П: Родинні, побутові пісні (забавлянки, колискові, жартівливі тощо), куплетна форма. ХТД: В.Верховинець «Наша хата». Усний твір-роздум «Українська оселя», Створення власних забавлянок, колисанок. СММ: Жартівливі, забавлянки, колискові (Я.Степовий «Зоре моя вечірняя», укр. нар. пісня «Ти куди їдеш, Явтуше» та ін.), твори місцевих композиторів (за вибором учителя). СВМ: Зразки художньо-творчої спадщини майстрів розпису різних регіонів України	
4		Танцювальне мистецтво України	Зміст: Виявлення особливостей у мелодиці, ритмах, колоритах різних регіонів України. П: Коломийка, гопак, козачок. ХТД: «Зеленее жито, зелене» СММ: Укр. танцювальне мистецтво. Зразки танців різних регіонів України (гопак, Козачок, полісяночка, коломийка тощо), виконання простих танцювальних елементів. СВМ: М.Самокиш, мотиви укр. орнаментів (до альбому «З української давнини»), зразки вишиванок різних регіонів України.	
5		Зв'язок між життєвим змістом музичного твору і його втіленням	Зміст: Усвідомлення учнями зв'язків між життєвим змістом музичного твору і його втіленням засобами мистецтва. П: Канон (підголоски), одночастинна форма. ХТД: Укр. нар. пісня «Був собі журавель та журавочка», створення підголосків (варіант – виконання кононом), ритмічного супроводу, театралізація. СММ: “Ой, пряду, пряду», «Налетіли журавлі», коломийки тощо. Твори місцевих композиторів (на вибір учителя). СВМ: Зразки різьблення дерев'яних предметів побуту.	
6		Народні свята і обряди	Зміст: Обговорення святкувань як традиційних для всієї України, так і характерних для певного регіону України. П: Календарно-обрядові пісні (жниварські), мультфільм. ХТД: Календарно-обрядові пісні за вибором (створення елементів інсценізації обрядів). Повторення знань про календарні пісні – веснянки, колядки... СКМ: М/ф «Покрова-покровонько» (А.Трифонов) – народні обряди	
7		Творчість українських композиторів	Зміст: Вплив народної музики на формування професійної музики (зокрема творчість укр. композиторів). П: Ритм, двочастинна форма. ХТД: М.Дремлюга «Відлітали журавлі» (пластичне інтонування). СММ: Г.Майборода “Гуцульська рапсодія». СВМ: Зразки тканих та вишитих килимів.	
8		Узагальнення знань про різновиди укр. муз. фольклору	Зміст: Узагальнення знань про різновиди укр. муз. фольклору. На основі вивченого матеріалу створення власних муз. композицій. ХТД: Пісні на вибір (варіант – створення танцювальних рухів або інсценування пісень). СММ: Фольклорні твори у виконанні ансамблів укр.нар. інструментів («Троїсті музики» тощо), народних хорів. СВМ: Ілюстрації оркестру нар. інструментів. Обговорення складу його виконавців.	
<u>Тема ІІ. Ми діти твої, України</u>				

9		Україна – багатонаціональна держава	ХТД: І.Білик «Чарівна Україна» СММ: П.Майборода «Пісня про рушник», Л.Ревуцький «Пісня»	
10		Укр. нар. мелодії у творчості зарубіжних композиторів	ХТД: М.Глінка «Гуде вітер вельми в полі» СММ: П.Чайковський, симфонія №2 (фінал – укр. нар. пісня «Журавель»), А.Хачатурян, гопак із балету «Гаяне»	
11		На гостини до росіян і білорусів.	П: варіації. ХТД: Російська нар. пісня «Светит місяць», «Во саду ли, в огороде» (фрагмент), білоруська нар. пісня «Сів комарик на дубочку», «Чаво ж мне ня пець» СММ: М.Римський-Корсаков «Три дива» (тема Білочки), Р.Щедрін «Пустотливі частівки», М.Глінка «Камаринська», білоруський танець «Бульба» СВМ: Ілюстрації із зображенням костюмів. Твори народного мистецтва, зразки російського розпису (хохлама, гжель).	
12		Завітаймо до греків, татар.	ХТД: Л.Джемалядінова «Дружба і достлуг». СММ: Татарський танок «Сиртакі» СКМ: Х/ф «Грек Зорба» (фінал, танець «Сиртакі»)	
13		У гості до угорців	П: Тричастинна форма. ХТД: Угорська народна пісня «Тихий куточок». СММ: Ф.Ліст «Угорська рапсодія №2» (фрагмент), Й.Брамс «Угорський танець №5», «Чардаш». СВМ: Ілюстрації із зображенням костюмів	
14		До поляків на гостину	ХТД: Польська нар. пісня «Жайворонок», Л.Рудківська «Новорічна» СММ: Ф.Шопен «Полонез ля мажор», «Мазурка», «Краков'як».	
15		Колядки та щедрівки	Узагальнення знань. П: Колядки, щедрівки. ХТД: Колядки. Творча інтерактивна гра «Створення святкового новорічного багатонаціонального карнавалу». СММ: Улюблені нар. мелодії за вибором учнів (порівняння засобів виразності – подібність, відмінність).	
16		Мистецький вернісаж	ХТД: Новорічний багатонаціональний карнавал (пісні, інсценізації, танцювальні імпровізації)	
<u>Тема III. Подорожі країнами і континентами</u>				
17		У гості до французів	Зміст: Франція – батьківщина класичного танцювального мистецтва Французькі менуети, галоппи. П: Менует ХТД: Французька нар. пісня «пастух». СММ: Г.Ф.Гендель «Менуети» (на вибір). СВМ: Ілюстрації виконавців-танцівників.	
18		На гостини до італійців	Зміст: італійські нар. пісні (серенада), танці (тарантела). Старовинний нар. муз. інструмент – мандоліна. П: Серенада. СММ: Гаврилін «Тарантела» з балету «Анюта». Ф.Шуберт «Серенада». СВМ: Ілюстрації із зображенням нар. костюмів, зразків декоративно-прикладного мистецтва	
19		На екскурсію до Німеччини та Австрії.	Зміст: Нар.танці (лендлер), пісні. Особливості муз. мови австрійців. П: Лендлер, рух. ХТД: Австрійська нар. пісня «Про Віденський ліс», німецька нар. пісня «Весна». СММ: Л.ван Бетховен «Лендлер», Й.Штраус «Вальс». СВМ: Ілюстрації із зображенням нар. костюмів, краєвидів, пам'яток архітектури та побуту.	
20		Музичний фольклор Іспанії	Зміст: Муз. фольклор Іспанії – запальні мелодії, характерні ритми. Розмаїття нар. танців. Національні муз. інструменти – гітара, кастаньети. П: Динаміка, контраст. ХТД: Імпровізація ритмів іспанських танців. СММ: П.Чайковський «Танець «Шоколад» з балету «Лускунчик». СКМ: К/ф К.Саурі «Іспанський танець фламенко» СВМ: Ілюстрації із зображенням нар. костюмів.	
21		Помандруємо до Англії та Америки.	Зміст: Англійський нар. інструмент волинка ХТД: Англійська пісня-гра «Row? Row!» СММ: Англійський нар. танець «Жига», К.Дебюсі Ляльковий кек-уок». СВМ: Фотографія оркестру волинка рів.	

22		Мистецтво сучорі Півночі	П: Форма. ХТД: Е.Гріг «Пісня Сольвейг» (фрагмент), шведська нар. пісня. СММ: Е.Гріг «Танець Анітри», «У печері гірського короля» та ін. з сюїти «Пер Гюнт»	
23		Своєрідність неповторність мистецтва народів Сходу	П: Музична орнаментика. ХТД: М.Гусейнлі «Курчатка». СММ: П.Чайковський «Арабський танець «Кава» з балету «Лускунчик». СВМ: Ілюстрації із зображенням народних костюмів, творів народного декоративно-прикладного мистецтва, пам'яток культури та побуту.	
24		Індійське мистецтво	Зміст: Органічне поєднання музики, співу, танцю (пластики) і індійському мистецтві. Мова рухів в індійських танцях. СКМ: К/ф (фрагменти з будь-якого індійського фільму) СВМ: Ілюстрації із зображенням народних костюмів, творів народного декоративно-прикладного мистецтва.	
25		Загадковий Далекий Схід.	СММ: П.Чайковський «Китайський танець «Чай» з балету «Лускунчик». ХТД: Китайська нар. пісня «Дошові краплі», Сугубу Сасаки Джан Кен Пон (яп). СВМ: Ілюстрації із зображенням народних костюмів, творів народного декоративно-прикладного мистецтва.	
26		Самобутня культура африканського континенту.	Магічні танці аборигенів 9синтез танцю, музики, співу та костюму в обрядах). Розмаїття ударних інструментів. Африканські тамтами. П: Шумові ансамблі ХТД: Створення шумових ансамблів. Складання сценарію свята африканських аборигенів. Орієнтовна тематика: «Радіймо сонцю!» або «Перед полюванням»	
27		Урок–концерт «Країнами і континентами	Музична вікторина «Впізнай мелодію».	
<u>Тема IV. Дзвони минулого, шляхи майбутнього</u>				
28		Слов'янські обряди та традиції	Зміст: Відображення у слов'янських обрядах єдності Природи, Людини у Всесвіті П: Варіації. ХТД: Пісні весняно-літнього циклу (великодні, купальські). Створення варіацій на тему улюбленої веснянки. СММ: К.Чілі «Язичницькі піснеспіви», Руслана «Коломийки».	
29		Веснянки та гаївки	Зміст: Веснянки та гаївки у виконанні фольклорних колективів. П: Веснянки. СВМ: Символи землі, води, сонця, берегині роду та ін., що використовуються в декоративно-прикладному мистецтві українців	
30		Музичне мистецтво минулого	Зміст: Світська та духовна музика. Старовинні світські танці. Старовинні інструменти (клавесин). П: Сюїта. ХТД: Многая літа. СММ: М.Лисенко «Сюїта у формі старовинних танців», Й.Бах «Прелюдії до мажор і до мінор (Іч.), «Добре темперований клавір» (у виконанні на клавесині В.Ландовської). СВМ: Ілюстрації із зображенням храмових споруд, старовинних світських будівель.	
31		Музичне мистецтво у різні часи	Зміст: Порівняння муз. засобів виразності для вираження танцювальних образів. ХТД: Сучасна пісня танцювального характеру («Свобода») СММ: Вальс (на вибір), рок-н-ролл, Сучасна танцювальна композиція (на вибір). Романс (на вибір).	
32		Від шарманки до комп'ютера	Зміст: Подорож етапами розвитку технологічних пристроїв. Шарманки, муз. скриньки, грамофони, магнітофони, комп'ютерні муз. програми. ХТД: Б.Бистряков «Давайте розбудемо радість». СММ: Д.Шостакович «Шарманка», Б.Барток «Мікрокосмос» (п'єси на вибір), показ можливостей комп'ютерних програм (різноманітна обробка звуків як інструментальних, так і вокальних).	
33		Музика Космосу	П: Кіномистецтво. СММ:Ю.Щуровський «Хода роботів», інструментальні композиції на електронних інструментах. ХТД: Б.Бистряков «Давайте розбудемо радість». СКМ: К/ф «Гостя з майбутнього» (участь у виконанні пісні)	
34		Мистецькі подорожі планетою Земля	вікторина «Мистецькі подорожі планетою Земля» П: Імпровізація	
35		Мистецький вернісаж	Підсумковий узагальнюючий урок-концерт	

